

Adroddiad i'r	Pwyllgor Craffu Partneriaethau
Dyddiad y Cyfarfod	16 Mai 2024
Pennaeth Gwasanaeth	Catrin Roberts, Pennaeth Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl
Awdur yr Adroddiad	Rhian Evans - Cydlynnydd Craffu
Teitl	Adolygu Penderfyniad y Cabinet yn ymwneud â Cymunedau Dysgu Cynaliadwy- Rhaglen Dreigl

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1. Adolygiad o dan drefn 'galw i mewn' Craffu'r Cyngor o benderfyniad a wnaed gan y Cabinet, ar 23^{ain} Ebrill 2024, ynghylch â 'Cymunedau Dysgu Cynaliadwy- Rhaglen Dreigl'.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1. Cyflwynwyd rhybudd o 'alw i mewn' gan 5 cynghorydd nad ydynt yn aelodau o'r Cabinet yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor. Mae'r rhybudd (ynghlwm yn Atodiad A) yn galw am adolygiad gan un o Bwyllgorau Craffu'r Cyngor o benderfyniad a wnaed gan y Cabinet ar 23^{ain} Ebrill 2024, ynghlwm â 'Cymunedau Dysgu Cynaliadwy- Rhaglen Dreigl'.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Fod y Pwyllgor:

- 3.1 wedi ystyried y wybodaeth yn yr adroddiad hwn a'i atodiadau, ynghyd â'r sylwadau a wnaed yn ystod y drafodaeth, yn penderfynu os dylid cyfeirio'r penderfyniad yn ymwneud â'r 'Cymunedau Dysgu Cynaliadwy- Rhaglen Dreigl', a wnaed ar 23^{ain} Ebrill 2024, yn ôl i'r Cabinet ar gyfer ystyriaeth bellach; ac

- 3.2 os yn gofyn i'r Cabinet ailystyried ei benderfyniad gwreiddiol, yn nodi'n eglur y rhesymau pam y mae'n gofyn am adolygiad ac yn llunio argymhelliad(ion) yr hoffai i'r Cabinet eu hystyried

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1. Ar 23^{ain} Ebrill 2024, bu i'r Cabinet ystyried adroddiad ar y 'Cymunedau Dysgu Cynaliadwy- Rhaglen Dreigl' (mae copi o'r adroddiad ynghlwm yn Atodiad B).

- 4.2 Ar ddiwedd y drafodaeth penderfynodd y Cabinet ei fod yn:

“(a) cymeradwyo bod y Rhaglen Amlinellol Strategol ddrafft ar gyfer y rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy, (Atodiad 1 yr adroddiad), yn cael ei chyflwyno i Lywodraeth Cymru i'w hystyried, a

(b) chadarnhau ei fod wedi darllen, deall ac ystyried yr Asesiad o Effaith ar Les (Atodiad 3 yr adroddiad) fel rhan o'i ystyriaethau.”

- 4.3 Mae trefn galw i mewn y Cyngor yn diffinio proses i Graffu ddefnyddio ei bwerau statudol i adolygu neu graffu penderfyniadau gweithredol, ac i ofyn i'r sawl a gymerodd y penderfyniad i ailystyried y penderfyniad a wnaed, cyn ei weithredu.
- 4.4 Cyhoeddwyd penderfyniad y Cabinet ar 25^{ain} Ebrill 2024. Mae'r drefn 'galw i mewn' yn caniatáu i gynghorwyr nad ydynt yn aelodau o'r Cabinet i gael 5 diwrnod i gyflwyno rhybudd o 'alw i mewn'. Bu i'r Cynghorydd Mark Young gyflwyno rhybudd o 'alw i mewn' yn electronig ar 2^{il} Mai 2024. Cefnogwyd y cais hwn o fewn y terfyn amser a ganiateir (trwy negeseuon e-bost unigol) gan bedwar cynghorydd arall nad ydynt yn aelodau o'r Cabinet, sef y Cynghorwyr Merfyn Parry, Pauline Edwards, Geraint Lloyd-Williams ac Elfed Williams..
- 4.5 Mae'r rhesymau dros alw'r penderfyniad i mewn i graffu arno wedi'i nodi ar y ffurflen 'Rhybudd Galw i Mewn', gweler Atodiad A ynghlwm.
- 4.6 Mae trefn 'galw i mewn' y Cyngor yn nodi y dylid cynnal cyfarfod arbennig o bwyllgor craffu o fewn 5 diwrnod o dderbyn y Rhybudd o Alw Penderfyniadau i Mewn oni bai bod gan bwyllgor craffu gyfarfod wedi ei drefnu o fewn y cyfnod

hwnnw. Mae'r drefn hefyd yn nodi y gellir ymestyn y cyfnod hwn os yw'r sawl sy'n gwneud y penderfyniad a Chadeirydd y pwyllgor craffu yn cytuno i estyniad. Gan fod yr agenda a'r adroddiadau ar gyfer cyfarfod y Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 9^{fed} Mai eisoes wedi'u cyhoeddi cyn y derbyniwyd y cais i alw y penderfyniad i fewn, a chan nad oedd unrhyw gyfarfod arall o un o Bwyllgorau Craffu'r Cyngor wedi'u hamserlennu o fewn y 5 diwrnod gwaith rhagnodedig, cytunwyd ar estyniad i'r amserlen rhwng y sawl a wnaeth y penderfyniad a Chadeirydd y Pwyllgor Craffu Partneriaethau er mwyn caniatáu'r drafodaeth ar y penderfyniad a alwyd i mewn i gael ei gynnal yn ystod y cyfarfod hwn o'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau.

- 4.7 O ran gwybodaeth cefndirol i'r eitem hon mae modd [gwyllo'r](#) drafodaeth gafwyd yng nghyfarfod y Cabinet ar 23^{ain} Ebrill 2024 ar wefan y Cyngor.
- 4.8 Yn dilyn ystyried penderfyniad y Cabinet ar sail y rhesymau a nodwyd ar gyfer galw'r penderfyniad i mewn i graffu arno, ynghyd â'r holl sylwadau a wnaed yn ystod y cyfarfod, bydd yn ofynnol i'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau benderfynu a ddylid cyfeirio'r penderfyniad yn ôl i'r Cabinet a'i peidio. Os yw o'r farn bod y penderfyniad yn haeddu cael ei gyfeirio'n ôl at y Cabinet mae angen i'r Pwyllgor ddatgan ei resymau dros ei gyfeirio'n ôl, ynghyd â gwybodaeth eglur am yr hyn y mae am i'r Cabinet ei ystyried. Os y cyfeirir y penderfyniad yn ôl at y Cabinet, bydd yn ystyried yr atgyfeiriad a'r rhesymau a gyflwynwyd i gefnogi'r atgyfeiriad yn y cyfarfod nesaf, sydd ar 21^{ain} Mai 2024. Yn y cyfarfod hwnnw bydd disgwyl i'r Cabinet ddangos bod ystyriaeth briodol yn cael ei rhoi i argymhellion y Pwyllgor Craffu.
- 4.9 Bydd gan y Cabinet y dewis i newid neu i gadarnhau ei benderfyniad gwreiddiol.
- 4.10 Os yw'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau o'r farn na ddylid cyfeirio y penderfyniad yn ôl i'r Cabinet, yna gellir gweithredu'r penderfyniad gwreiddiol yn syth.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Cynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1. Gweler Adran 5 adroddiad y Cabinet dyddiedig 23^{ain} Ebrill 2024 (Atodiad B ynghlwm).

6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Gweler Adran 6 adroddiad y Cabinet dyddiedig 23^{ain} Ebrill 2024 (Atodiad B ynghlwm).

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Gweler Adran 7 ac Atodiad 3 i adroddiad y Cabinet dyddiedig 23^{ain} Ebrill 2024 (Atodiad B ynghlwm).

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Mae'r adroddiad hwn wedi'i baratoi o dan ddarpariaethau ac amserlenni Cyfansoddiad y Cyngor ar gyfer 'galw i mewn' penderfyniad Cabinet.

8.2 Mae manylion yr ymgynghoriad a gynhaliwyd cyn i'r Cabinet wneud ei benderfyniad i'w gweld yn Adran 8 o adroddiad y Cabinet dyddiedig 23^{ain} Ebrill 2024 (Atodiad B ynghlwm).

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Gweler Adran 9 adroddiad y Cabinet dyddiedig 23^{ain} Ebrill 2024 (Atodiad B ynghlwm).

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Gweler Adran 10 adroddiad y Cabinet dyddiedig 23^{ain} Ebrill 2024 (Atodiad B ynghlwm).

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1. Mae pwerau Craffu mewn perthynas â'r mater hwn wedi'u nodi yn:

- Adran 21(2) a (3) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000; ac
- Adrannau 7.2.1 ac Adran 7.25 o Gyfansoddiad y Cyngor